

Latvijas Republikas Laikraksts

Diena

PIRMDIENA, 19. AUGUSTS. 1991
NR. 158 (170)
BEZMAKSAS

Visiem! Visiem! Pienākusi X stunda!

Mēs turpināsim!

Tas, no kā mēs baidījāties, bet sirds dziļumos tomēr neticējām, nu ir noticis. Ir situācija X stunda. Padomju Savienībā ir noticis militārs apvērsums. Pie varas ir nonākuši cilvēki, kuri nekautrēties likt lietā visus līdzekļus, kas izriet no ārkārtējā stāvokļa definīcijas, — respektīvi, kuru katru brīdi var sākties gan cilvēku tvaicēšana, gan reāls pilsoņu karš ar plašu armijas piedalīšanos abās barikāžu pusēs.

Nav šaubu, ka galvenais apvērsuma iemesls slēpjas jaunā savienības līguma parakstīšanā, kam bija jānotiek 20. augustā. Novērst to un saglabāt veco imperiju — tāds ir patiesais Gorbačova atstādīšanas nolūks. Tas nozīmē, ka trieciens pirmām kārtām tiek vērsts pret tām vēl esošās Padomju Savienības republikām, kas nevēlas parakstīt minēto līgumu, un ir izvēlējušās savu ceļu kā brīvas un neatkarīgas valstis.

Mums jābūt spējīgiem aizstāvēt gan savu dzīvokli, gan savu ciemu un pilsētu, gan savas valsts neatkarības ideju. Visnotaļ iespējamajā jūku laikā ikvienam mums jābūt gatavībā stāties preti kriminālajam bandām un marodieru grupām, kas var parādīties ārpus abiem lielajiem pretpriekšiem. Taču katram, kura sirds ir brīva no verdziskās padevības un glēvuma, jābūt gatavam atbalstīt tos, kas ies pagriņdē, lai turpinātu cīņu par demokrātisku un suverēnu Latviju. Un, kas zin, ja lielā krievu tauta būs gatava jau šodien iziet ielās un upurēt savas dzīvības, arī mums būs iespēja stāties ierindā zem sarkanbaltsarkanā karoga ar ieročiem rokās. Taču līdz Krievijas atmodas brīdīm šāds solis būtu avantūriski pašnāvības žests, kas nestu tikai postu un tautas dzīvā spēka bojāeju.

Dzīvību nevar iecīnīt kabinetos un sežo zālēs. Taču to nevar iecīnīt arī tikai uz barikādēm un kaujas laukā. Mēs nosargāsim savas nākotnes ideju, savu spēku un savu vienotību, ja saliedēsimies ap tām varas un pārvaldes struktūrām, ko paši esam izveidojuši, ko vada mūsu ievēlētie pārstāvji. Latvija vēl ir dzīva. Nekāds terors, nekāda varmācība mūs nespēs salauzt, ja saglabāsim savu apņēmību, vēsu prātu un skaidru savu mērķa apziņu — Tēvzeme, Brīvība, Demokrācija. ◆

Mēs nezīnām, vai *Diena* ilgi varēs turpināt savu darbību legāli. Un, ja kādu brīdi mēs nenāksim klajā, — tas nozīmēs vienu — mēs nevēlamies kļūt par kolaborantiem un nevēlamies melot saviem lasītājiem. Bet ziniet, ka mēs arī vēl esam dzīvi, ka mēs esam tepat, ka mēs turpinām strādāt.

Ārkārtējais stāvoklis arī Baltijā

J. Maršāns

Rīga, 19. aug. «Ārkārtējais stāvoklis ieviests arī Baltijas republikās, neko vairāk pateikt nevaru.» *Dienai* teica vienīgais Baltijas kara apgabala vadības pārstāvis, ko izdevās šorīt sazināties ar citu republiku iekšlietu ministriem — tur uz šo brīdi stāvoklis ir tāds pats — nav nekādas konkrētas informācijas. LPSR VDK personālsastāvā dots rīkojums visiem atrasties savās darba vietās līdz turpmākajiem rīkojumiem. Pie VDK priekšsēdētāja E. Johansona notika apspriede, kurā piedalījās vietnieki un dienestu vadītāji. Informācijas par šīs apspriedes saturu pagaidām nav.

Sodien bija vērojama armijas un *OMON* pārvietošanās. 12.15 pie Transporta prokuratūras atradās vairāki *OMON* kaujinieki bruņavestēs. Ar *Dienas* reporteri tie runāt nevēlējās. Apkārt

bija novērojamas daudz viegļas automašīnas ar valsts numuriem. Pie LKP CK ap 12.30 redzētas divas automašīnas ar desantniekiem. Arī netālu no LR Lauksaimniecības ministrijas ap 12.30 stāvēja bruņutransportieri, blakus tiem divi ar automātiem bruņoti desantnieki, kuri *Dienai* pastāstīja, ka it kā apsargājot kādu BKA štāba telpu. Pie Rīgas Latviešu biedrības jeb pagaidām Virsnieku nama sastaptā armijas patruļa *Dienai* pastāstīja, ka nekāda īpaša rīkojuma viņiem pagaidām nav bijis, tiekot pildīts kārtējsis patruļdienests. 12.40 pie LKP Sociālo pētījumu institūta stāv smagā automašīna. Pie LR iekšlietu ministrijas, LPSR Prokuratūras, starptautiskās telefonu centrāles viss bija mierīgi. Plkst. 14.40 uz Salu tilta tiešā Latvijas televīzijas studijas tuvumā parādījās pirmais bruņutransportiera kustību. Bruņutransportiera apkalpes locekļi ar *Dienas* reporteri runāt atteicās. ◆

Kravčenko: Krievijas TV slēgta

Kristians Rozenvalds

Rīga, 19. aug. Raidstacijas «Eho Moskvi» redakcija, kuras darbība ēterā tika pārtraukta šodien 8.00 no rīta, ziņo, ka Valsts Televīzijas un Radio komitejā notika sapulce, kuru vadīja tās priekšsēdētājs Leonids Kravčenko. Viņš izteica viedokli, ka notikušais ir raksturojams kā vienīgais ceļš krīzes pārvēršanai. Sapulcē esot nospriests, ka tiek pārtraukta Krievijas televīzijas un radio translēšana. Darbosies tikai Centrālās Televīzijas pirmais kanāls. Maskavā darbību turpināja tikai neatkarīgās muzikālās radio-stacijas, kā arī «Majak», kuriem, kā ziņoja *Dienas* red. darbiniece, tika dots rīkojums izplatīt tikai sausu TASS informāciju. ◆

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidija un Ministru Padomes Paziņojums

Nakti no 1991. gada 18. uz 19. augustu PSRS ir noticis valsts apvērsums. PSRS prezidents M. Gorbačovs ir atstādījis no amata, varu pārņēmusi nekostitucionāli izveidota Ārkārtējā stāvokļa valsts komiteja, tiek izsludināts ārkārtējais stāvoklis.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezi-

diji un Ministru Padome paziņo, ka uzskata ārkārtējā stāvokļa valsts komiteju par nelikumīgu veidojumu, kuram nav nekādu pilnvaru Latvijas teritorijā. Ārkārtējā stāvokļa noteikšana Latvijas Republikas teritorijā saskaņā ar likumu ir iespējama tikai ar Latvijas Republikas Augstākās Padomes vai tās

Prezidija piekrišanu. Latvijas Republikas Augstākās Padomes Prezidijs uzskata, ka situācija Latvijā ir pilnīgi miera, un nav nekāda pamata ārkārtējā stāvokļa izsludināšanai. Latvijas Republikas Augstākā Padome, Ministru Padome un pašvaldības kontrolē situāciju republikā un ir gatavas turpināt

savu darbību demokrātijas un likumības apstākļos. Ja kādi ārēji spēki traucēs tam to darīt un mēģinās nodot varu jebkādiem nelikumīgiem formējumiem, Augstākā Padome un Ministru Padome aicina Latvijas iedzīvotājus saglabāt mieru un sabiedrisko kārtību, nesadarbojoties ne ar kādiem nelikumīgiem va-

ras veidojumiem, iesaistīties nevardarbīgas pilsoniskās nepakļaušanās kampaņā un prasīt likumīgās varas — Tautas deputātu padomju un to izpildinstitūciju — darbības atjaunošanu.

Vienīgais likumīgās varas avots Latvijā ir pati Latvijas tauta.

Latvijas Republikas Augstākās Padomes priekšsēdētājs
A. Gorbunovs

Latvijas Republikas Ministru Padomes priekšsēdētājs
I. Godmanis

Rīgā 1991. gada 19. augustā

PSRS karaspēks ieņēmis Pēterburgas televīziju

Kristians Rozenvalds

Rīga, 19. aug. Kā *Dienai* pa telefonu paziņoja laikrakstā *Smena* korespondente Vera Krīčevska, šodien PSRS karaspēka daļas ieņēma Pēterburgas televīziju. Ir aizturēti operatori, kurš centās nofilmēt TV ēkas ieņemšanu.

No pilsētas nav iespējams

piezvanīt uz ārpusi. Pārtraukti vilcienu sakari. Pie avīzes *Smena* redakcijas atrodas mašīna, kura traucē radio darbību. Redakcija brīdinātā par visa veida pilnīgu cenzūru.

Ir ziņas, ka vara Pēterburgā nodota kara komisāram Samsonovam. ◆

Lietuvas prezidents aicina nesadarboties

Viļņa, 19. aug. Lietuvas premjers Vitauts Landsberģis uzstājoties no rīta par radio norādīja, ka Lietuvas iedzīvotāji «nesadarbosies ar marionēšu valdību, ja tāda tiks nodibināta.» Viņš teica, ka iespējams ne tikai PSRS, bet arī Lietuvas šodien var tikt nodibināts kara stāvoklis. Ja tiks ieviesta kara komendantūras vara nedrīkstam pieļaut upurus teica V. Landsberģis. «Pilsoniskā nepakļaušanās un nesadarbošanās — tāds ir mūsu viedoklis.»

Lietuvā nekavējoties tiks saukta AP prezidija sēde. Kā ziņo BNS korespondents no Viļņas raidījumus pārtraukusi neatkarīgā Lietuvas televīzija, kas raidīja no Kauņas pēc janvāra asiņainajiem notikumiem. Pēc BNS korespondentu ziņām ieņemta retranslācijas stacija Fitkuņos, pašlaik turpina raidīt neliela privātā radio stacija. Prezidents V. Landsberģis aicinājis iedzīvotājus pulcēties pie parlamenta. ◆

Ārkārtējais stāvoklis Latvijā ir nelikumīgs

Līga Krapāne

Rīga, 19. aug. «Ārkārtējā stāvokļa ieviešana LR iespējama tikai ar AP vai tās Prezidija piekrišanu.» AP plenārsēdē, kas tika saukta ar mērķi apspriest izveidojušos situāciju PSRS un no tās izrietošās sekas Latvijā, paziņoja AP priekšsēdētājs Anatolijš Gorbunovs.

AP priekšsēdētājs informēja deputātus par AP un MP kopīgo paziņojumu, pamatojot tajā izteiktos apgalvojumus par ārkārtējā stāvokļa valsts komitejas izveidošanas nelikumību ar to neatbilstību PSRS likumam Par ārkārtējā stāvokļa ieviešanu, jo tam nepieciešamas vismaz divas trešdaļas PSRS AP deputātu balsu. «LR AP jāturpina darbs, nepakļaujoties provokācijām», teica Anatolijš Gorbunovs.

A. Gorbunovam zvanijs Baltijas kara apgabala virspavēlnieks Fjodors Kuzmins, lai informētu, ka viņš Baltijā nozīmēts par galveno ārkārtējā stāvokļa valsts komitejas rīkojuma realizētāju. «Ja būšot vardarbīga pretošanās, tad F. Kuzmins pielietosot visus viņa rīcībā esošos spēkus, lai atjaunotu PSRS Konstitūcijas

darbību,» atzina A. Gorbunovs. «No tā, ko paziņoja ģenerālpulkvedis Kuzmins, izriet, ka notikumi risināsies ļoti strauji,» plenārsēdē paziņoja premjers Ivars Godmanis.

F. Kuzmins izteicis domu, ka tuvākajā laikā vēloties ar televīzijas un radio starnīcību isi informēt Latvijas iedzīvotājus par savu darbību republikā. Sakarā ar to A. Gorbunovs piebilda, ka Kauņas televīzija, runājot, F. Kuzmina vārdiem, esot ieņemta sakarā ar atteikumu iedalīt ētera laiku ārkārtējā stāvokļa valsts komitejas paziņojumiem.

«Runājot ar F. Kuzminu, pavi-dēja doma, ka tās valsts varas institūcijas, kuras nepakļaušoties, esot no varas jāatstādina. Konkrēti mani — arestējot. Uz to es atbildēju, ka nekad problēmu nav.» A. Gorbunovs.

AP deputāti vienojās, ka Ārlietu un Pašvaldību komisijas izstrādās aicinājumu un paziņojumu projektus pasaules organizācijām un tautām, kā arī vietējām pašvaldībām. Par to šodien balsos AP deputāti. ◆

Televīzija strādās saskaņā ar programmu

Jānis Vīlītis

Rīga, 19. aug. «Televīzija strādās saskaņā ar iepriekš sastādīto programmu, ja vien AP nepieņemts citu lēmumu,» intervijā *Dienai* plkst. 11.35 paziņoja Latvijas Republikas Radio un te-

levīzijas komitejas priekšsēdētāja pirmās vietnieks Jāzeps Barkāns. Viņš teica, ka galvenais informācijas avots pašreiz ir Latvijas radio. ◆

LTF gatava darboties

Ilmārs Punka

Rīga, 19. aug. «Apvērsums ir noticis kaimiņvalstī un tā pret to ir jāizturas,» teikts šodien ārkārtas LTF valdes sēdē pieņemtā lēmumā. Vietējas LTF struktūras tiek aicinātas atjaunot decembrī pieņemtās X stundas programmas darbību un diennakts dežūras LTF koordinācijas centros, kā arī veidot rezerves sakaru sistēmu.

Pulcēties pie radio, televīzijas

un valsts iestāžu ēkām, pēc LTF Valdes locekļu domām, pašlaik nav vajadzības. Ja tāda radīsies, par to tiks sniegts īpašs aicinājums.

Gadījumā, ja tiks traucēta LR Augstākās Padomes darbība, LTF valde aicina sākt pilsoniskās nepakļaušanās kampaņu. Piektdien paredzēta liessmoņošā Baltijas ceļa akcija notiks, kā bija plānots līdz šim. ◆

Latvijas Prokuratūra turpinās darboties

Uldis Nagobads

Rīga, 19. aug. «Tik ilgi, kamēr tas būs fiziski iespējams, abu republiku prokuratūrām jāturpina darbs.» Kā *Dienai* pastāstīja Latvijas Republikas ģenerālprokurors Jānis Skrastiņš, pie šāda secinājuma viņš kopā ar Lietuvas republikas ģenerālprokurora vietnieku izmeklēšanas jautājumos, nonācis pēc abu širta telefona sarunas.

«Katram Latvijas Republikas pilsētas vai rajona prokuroram pašam būs jāizmēģina, ar kādu varu turpmāk sadarboties,» šo izvēli neviens nevar uzspiest,» teica Jānis Skrastiņš.

Latvijas Republikas Prokuratūras darbinieki šodien došot savu vērtējumu notikumiem PSRS no Savienības likumdošanas viedokļa.

Atbildīgos LPSR prokuratūras darbiniekus *Dienas* reporteriem sastapt neizdevās. Tās ēku kopā ar PSRS leM milicijas darbiniekiem atkal apšarģā omieņieši. Pie LPSR prokuratūras kopš šorita atkal plīvo PSRS karogs.

«Līdz plkst. 13 Rīgā nekādu ārkārtēju notikumu nav bijis, situācija pilsētā normāla,» *Dienai* teica Rīgas pilsētas TDP IK priekšsēdētāja pirmās vietnieks Teodors Tverijons. ◆

Lauksaimniekiem jāveic pasivā pretošanās

Jānis Vīlītis

Rīga, 19. aug. «Militāra apvērsuma, mūsu likumīgās valdības gāšanas gadījumā aicinā visu saimniecību vadītājus veikt pasivā pretošanos — ražas novākšanu turpināt, taču atstāt uz vietas,» aicina Latvijas Lauksaimnieku Savienības līdzpriekšsēdētājs Aivars Bērtulis. Arī zemniekus aicina ievērot šādu pasivā pretošanos Latvijas Zemiņu Savienības valdes loceklis Ivars Zorgenfreijs.

«Zemnieki ir izveidojušies pārsvarā pie šodienas valdības, tāpēc paliks tai uzticīgi,» intervijā uzsvēra I. Zorgenfreijs. Bet A. Bērtulis atzina, ka ja valdība un LTF aicinās palīgā lauksaimniecības tehniku, tad arī LLS atbalstīs šo aicinājumu.

A. Rubiks: «Joki nebūs»

Ilmārs Punka, Gatis Puriņš

Rīga 19. aug. Sodien par to, ka diennakts laikā Latvijā tiks izveidota Ārkārtējais situācijas komiteja, kurai jāpārņem vara Latvijā, un kuru vadīs BKA pavēlnieks, no LKP CK preses konferencē informēja Alfrēds Rubiks. «Šie notikumi bija LKP sapnis jau gadu pēc LKP kongresa,» sacīja A. Rubiks.

A. Rubiks sludināja, ka jaunās varas struktūras apspiešis jebkuru pretošanos, ja vajadzēšot, arī bruņotā ceļā. A. Rubiks: «Lai nebūtu nepatīkamu, Ārkārtējais situācijas komitejas vadītājam būs jānodrošina pilsoniskās nepakļaušoties noskaņotajiem — LNNK, J. Dobeļis, O. Kostanda, D. Ivāns u.c. — ultimāts par valdības apsardzes dienesta un citu antikostitucionālo formējumu ierocību nodošanu.» A. Rubiks arī pareģoja komandanta stundas ieviešanu. Bez tam tiksot slēgtas tās politiskās organizācijas un preses izdevumi, kuru darbība būs pretrunā ar

PSRS konstitūciju: «Tas attiecas arī uz valsts radio un TV, bet es tomēr ceru, ka tie apvienosies ar radiostaciju *Sodruzesstov*.»

A. Rubiks izteicās, ka viņam nav informācijas par pašreizējo M. Gorbačova likteni.

A. Rubiks sacīja, ka PSKP netiksot aizliegta, jo ir ievērojusi PSRS un LPSR likumdošanu. Tuvākajās dienās notiksot PSKP CK Politbiroja sēde, bet LKP CK birojs snāksot jau šodien. Tur tiek plānots vērsties pie strādniekiem un tautas, lai izskaidrotu notiekošo.

A. Rubiks izteicās, ka šo sešu mēnešu laikā, kamēr pie varas būs Ārkārtējais situācijas komiteja, ir jāsarīko vēlēšanas, jāizveido jauna valdība Latvijā un jānodrošina visa var padomēm.

Par visgrūtāko uzdevumu jaunajai varai A. Rubiks nosauca būs draudu novēršanu. Tas tiks panākts, lietojot visus iespējamus līdzekļus. ◆

Izveidota ārkārtējā padome

Kaspars Kauliņš, *Dienas* korespondents Tallinā

Rīga, 19. aug. Igaunijas Republikā izveidota ārkārtējā aizsardzības padome, kuras uzdevums ir koordinēt republikas struktūru darbību pašreizējā situācijā. Padome tika izveidota šorīt notikušajā Igaunijas AP Prezidija sēdē, kuru vadīja AP priekšsēdētājs A. Ritels. Tika pieņemts aicinājums visām Igaunijas sabiedriskajām un politiskajām organizācijām, visiem IR

pilsoniem. Aicinājuma teikts, ka visiem jāsiglabā miers un savaldība. Arī pašreizējos apstākļos Igaunijas valdība un citi varas orgāni turpinās uzskaitu kursu uz neatkarības atjaunošanu. Atšķirībā no Lietuvas, tajā nav ne vārda par pilsonisko nepakļaušanos. Aicinājumu parakstījuši AP priekšsēdētājs A. Ritels, AP spīkers I. Nugis un ekonomikas ministrs J. Leimans. ◆

Lukjanovs: Baltijā ārkārtējā stāvokļa nav

Iveta Bojāre

Rīga, 19. aug. PSRS AP priekšsēdētājs A. Lukjanovs telefona sarunā LR AP priekšsēdētājam A. Gorbunovam paziņojis, ka viņaprāt Baltijā ārkārtējais stāvoklis nav ieviests. Šobrīd tiekot gatavots dekrēts par PSRS AP sasaukšanu, lai izvērtētu pasludinātās komitejas rīcības juridisko pusi. Ārkārtējā PSRS AP sasaukšanu Lukjanovam adresētā telegrammā pieprasījuši, arī PSRS tautas deputāti no Latvijas, kuri šobrīd atrodas AP ēkā. Baltijas kara apgabala virspavēlnieka F. Kuzmina rīcības tiesiskumu A. Lukjanovs komentēt atteicās, piebilstot, ka tas jānotiek prezidenta vietniekam Janajevam. Šīdienas plenārsēdē PSRS tautas deputāts Viktors Kalnbērzs akcentējis deputātu

uzmanību uz to, ka joprojām neesot oficiālas informācijas par PSRS prezidenta M. Gorbačova veselības stāvokli. Viņaprāt būtu lietderīgi pieprasīt oficiālu mediku slēdzienu. Kalnbērzu personiski ļoti uztraucot sērīgā mūzika Centrālajā radio un TV.

Krievijas prezidents Jelcins, MP priekšsēdētājs Ivans Silajevs un Krievijas AP priekšsēdētājs R. Hazbulatovs aicinājumā Krievijas pilsoniem paziņojis, ka Janajeva komiteja, kura pasludinājusi par varas pārņemšanu, ir nelikumīga. Attiecīgi par nelikumīgiem tiek pasludināti visi šīs komitejas rīkojumi un lēmumi. Šajā aicinājumā prezidents Jelcins aicinājis nepiedalīties reakcionārā valsts apvērsumā. Krievijas pilsoņi tiek aicināti sākt vispārēju streiku. ◆

TĒVZEMEI UNY BRĪVĪBAI

PASAULE

BALTĪJA

Pastiprinās spiedienu Horvātijā

Dienas Rietumu ziņu birojs.

18.aug. Dienvidslāvijas federālā prezidija priekšsēdētājs horvāts Stipe Mesičs svētdien piedraudēja demisionēt, ja turpināsies pamiera pārkāpumi Horvātijā. Nedēļas nogalē riteņa sivas ciņas par Okučani pilsētīnu starp horvātu policiju un serbu kaujiniekiem, kurus atbalstīti sestdien karaspēka vienība bruņmašīnās. Horvātijas radio ziņoja, ka svētdien ciņas bija pierimušas. Vietējā slimnīcā atrodas 13 ievainotie, bet, pēc *Tanjug* datiem, esot vismaz 25 ievainotie un bez vēsts pazudušie. Precīzs kritušo skaits nav zināms.

Uzmanības centrā — šeihs Obeida

Dienas Rietumu ziņu birojs.

18.aug. Irānas ārlietu ministrs Ali Akbars Velajati ir pārliecināts, ka izdosies ķīnieku un gūstekņu apmaiņu Tuvajos Austrumos. Tiekoties ar Eiropas valstu parlamentāriem, viņš aicināja tos izdarīt spiedienu uz Izraēlu, lai tā atbrīvotu arestētos arābus.

Savukārt Londonā Izraēlas valdības pārstāvis Uri Lubrani izteicās, ka būtu kļūda gaidīt tūlītēju ķīnieku problēmas atrisināšanu, taču Izraēla apzinoties ANO ģenerālsekretāra pūliņu nozīmi. Telavivā pieļāva, ka starptautiskā Sarkanā Krusta

pašā dienā Horvātijā ieradās arī trīs pamiera novērotāju grupas, viena no tām izmeklēs Okučani notikumus.

S.Mesičs intervijā Zagrebas radio paziņoja: «Ir skaidrs, ka pamiers netiek ievērots un karš tiek vadīts no Belgradas. Tā ir atklāta agresija, un mana tālākā līdzdalība prezidijā var tikt izmantota Horvātijā norīstotā netīrā kara legalizācijai.» S.Mesičs cēlta federālā aizsardzības ministra vietnieka S.Brovcas paziņojumu, ka federālajai armijai nesot bijis nekādas vajadzības ierasties Okučani.

UPI ziņo no Belgradas, ka turpina saasināties bēgļu problēma. Serbijā no Horvātijas jau ieradusies 54 tūkstoši serbu, bet Bosnija-Hercovogina uzņēmusi ap 10 tūkstoš bēgļu. Pavisam Horvātijas teritorijā dzīvo ap 600 tūkstošiem serbu.♦

pārstāvji varētu apmeklēt šūtu lideri šeiha Obeidu, kurš atrodas ieslodzījumā, ar noteikumu, ka vispirms organizācijas pārstāvji apmeklēs Libānā sagūstītos Izraēlas karavīrus.

Šeiha Obeidas atbrīvošanu šodien pieprasīja ajatollas Ho-meini dēls Ahmeds, kurš ir ietekmīga persona Irānas politikā. Viens no *Hezbollah* līderiem šeihs Sadlallahs intervijā *BBC* paziņoja, ka gadijums, ja visas ieinteresētās puses atbalstīs Peresu de Kueljaru viņa politiskajās sarunās, arī ķīnieku problēma tiks atrisināta.♦

Repatriēti visi albāņi

Dienas Rietumu ziņu birojs

18.aug. Itālijas varas iestādes repatriējušas visus atlikušos bēgļus un armijas dezertierus sarakā ar Albānijas valdības lūgumu un solījumu bēgļus nesodīt.

Izraidīti pēdējie 2267 bēgļi no vairāk nekā 20 000, kas bija ieceļojuši Itālijā. Izraidīšanas operāciju 48 stundu laikā veica IeM, ievērojot starptautiskās konvencijas un Apvienoto Nāciju bēgļu komisijas deklarāciju.

Itālijas iekšlietu ministrs V. Skoti uzsvēra, ka bēgļi bija ieradusies ekonomisku, nevis politisku apspērumu vadīt. Itālijas

Irāka cieš zaudējumus

Bagdāde, 18.aug. (BBC)

ANO sankciju rezultātā Irākai radusies zaudējumi 17 miljardu dolāru apmērā. Kā informē Irākas plānošanas ministrs S. M. Faradzis, tikai naftas eksporta samazināšanās vien izmaksājusi 10 miljardus dolāru. Citu zaudējumu cēlonis ir pilnīga vai daļēja rūpniecības slēgšana, ražošanas izmaksu paaugstinājums un pārtikas eksporta ierakums.

ANO pāraudzīs pamieri Kambodžā

Pnompeņa, 18.aug. (BBC)

Pēc Kambodžas Augstākās nacionālās padomes (ANP) lūguma ANO plānojuši nosūtīt uz šo valsti tehnisku un militāro ekspertu grupu, kas pārbaudītu pamiera ievērošanu valstī. Viens no grupas galvenajiem uzdevumiem būs likt pamatus ANO turpmākajai klātbūnei Kambodžā, kā arī uzraudzīt, lai karojošās puses nesāņemtu militāru atbalstu no ārval-

stīm. ANO pārstāvji dosies uz rajoniem, ko kontrolē komunistiski noskaņotie sarkanie khmeri. ANP cer sarīkot tikšanos Taizemē, lai apspriestu ANO turpmāko statusu Kambodžā.

Sarkano khmeru organizācijai piederēja valsts vara kopš 1975. gada aprīļa, kad tā Pola Pota vadībā ieņēma galvaspilsētu un izveidoja valdību, kas tika gāzta 1979. gada janvārī.♦

Mongolijā pārdos Bibli

Ulanbatora, 18.aug. (Amerikas Balss)

Mongolijā pirmo reizi 70 gadu laikā tirgū parādījusies Bibeļa, un kristieši drīkst atklāti paust savu piederību kristīgtībai ticībai. Pēc aģentūras *Reuter* ziņām, Ulanbatorā ap tūkstoš cilvēku iegādājušies Bibeļi, kopš to sāka pārdoāt pagājušajā nedēļā. Pirmās Bibeļu sūtījums pienācis no Honkongas, bet Mongolijas Bibeles asociācija plāno vēl vairākus tūkstošus eksemplāru pasūtīt Dienvidkorejā.

Jaunā Derības nopirkama ne tikai mongoļu, bet arī angļu, krievu, vācu, ungāru un korejiešu valodā. Vecās Derības tulkojums mongoļu valodā tiek gatavots.♦

Atsākas vardarbība Ziemeļirijā

Belfāsta, 18.aug. (Amerikas Balss)

«Ja Ziemeļirijā nemitēsies vardarbība, britu varas iestādes atsāks agrāko praksi un turēs ieslodzījumā tos, uz kuriem krit aizdomas terorismā,» brīdināja Oļstera policijas prefekts Enzijs pēc tam, kad 17.augustā IRA nogalināja vienu britu karavīru.

Iru republikāņu armija uzņemas atbildību par bumbas sprādzienu Irijas pierobežā, kurā gāja bojā britu karavīrs — astoņais upuris deviņu dienu laikā. Vardarbība pieauga, kad pagājušomēnes izjuka Londonas organizētas sarunas starp katolu un protestantu politikajiem vadītājiem Ziemeļirijā.♦

NACIONĀLĀS ZIŅAS

Kriminālvēstis

Jānis Brūklenis

Rīga, 19.aug. 16.aug. apmēram plkst.7.15 Ierocū ielā 10 caurstāigajam sētā ar nožņaugšanas pazīmēm atrasts 1949.gadā dzimušais pilsones D. līkis.♦

16.aug. divi nenoskaidroti noziedznieki pēc pēdējā videoseans kinoteātra *Liesma* mazajā zālē, lietojot spēku pret 1912. gadā dzimušo L., nolau-pja videomagnetofonu.♦

16.aug. Pēc kopīgas iedzēšanas savā dzīvoklī ar gadījuma rakstura paziņām Latvijas Muitas departamenta darbinieks L. konstatēja, ka no dzīvokļa pazudušas 200 vīriņu apakšbikses, tikpat daudz sieviešu zeķubikses, kosmētika, drēbes, 900 rubļu un 2 ASV dolāri, kā arī citi sadzīves si-

kumi.♦

16.aug. Lietojot pielāgotu atslēgu, noziedznieki iekļuvi pilsones B. dzīvoklī Maskavas ielā 51 un nozagāši 17. gad-simta svētbildni.♦

17.aug. pie veikala *Albatross* neveiksmīgi iepirkās 1968.gadā dzimušais Lietuvas pilsonis F., kurš, samaksājot 66 400 rubļu, gaidīto 2050 ASV dolāru vietā saņēma «lelli», kurā bija tikai 74 dolāri.♦

Līdzīga nelaieme piemeklēja arī viņa tautieti pilsoni M. Viņa zaudējums gan bija mazāks, jo tika samaksāti tikai 17 500 rubļu, par kuriem bija jāsaņem 530 ASV dolāri. To vietā cietušais saņēma 24 dolārus. Dolāru pārdevēji bija dienvidnieku izcelsmes.♦

Apvienojas Baltijas valstu AP opozīciju deputāti

Iveta Bojāre

Rīga, 18.aug. Trīs dienas pirms savienības līguma par-dzētas parakstīšanas Maskavā Rīgā apvienojušies triju Baltijas republiku visu līmeņu opozīciju deputāti. Sestdien pirmoreiz sa-sauktajā padomju Baltijas tautas deputātu asamblejā izveidota padome *Sodružestvo (Sadraudzi-ba)*, kura savos programmatiskajos dokumentos uzsvērusi nepieciešamību koordinēt uz sa-vienības saglabāšanu vērstu dar-bību.

Vienlaikus asamblejā uz-svērts, ka jaunveidotajai struktūrai nav pieņemams pašreizējais savienības līguma variants. Tā parakstīšana nozīmēt, pēc LR AP deputāta J.Jagueva vārdiem, automatisku sešu republiku iz-slēgšanu no jaunās savienības, kas savukārt apdraudot šājs republikas dzīvojošo padomju pilsoņu tiesības, kuri 17.marta referendumā apliecinājuši uzti-ci-bu PSRS. Tieši šo cilvēku aizsar-gāšanu uzņemoties jaunā pad-me. Asamblejas politiskā ori-en-tācija līdzinās Padomju Savienības pazīstamajai kustībai *Sojuz*, lai gan *Līdzības* vadītāja vietnieks un vienlaikus *Sojuz* koordinācijas padomes loceklis preses konfe-rencē tomēr mēģināja skaidrot atšķirības — *Sojuz* ietekme Bal-tijā nesot pietiekami liela, bet padomju pilsoņu intereses iz-prast un viņus aizstāvēt varot vienīgi šeit dzīvojošie deputāti. Faktiski klātesošie atzina ka re-ālu un iespējamu Latvijas, Lietu-vas un Igaunijas palikšanu ārpus savienības, tāpēc gatavojās «1939.gada totalitāro režīmu at-dzināšanai Baltijā». Kā norādīti asamblejas aicinājuma EDSA, Eiroparlamenta, Ziemeļu pado-me pas valstu parlamentiem, par šādu politisko attīstības tendenci liecinot izveidotās «mononaci-onālās valdības struktūras», «nā-goties tās prioritāte pār cilvēk-tiesībām daudzus pieņemtajos likumdošanas aktos», «masu in-formācijas līdzekļu monopolizā-cija», kā arī «pirmkārt, pieļaujot apšaubītu un kara laika bruņotu struktūru veidoša-nu». Turklāt Baltijas republiku valsts pārvaldes struktūru reali-zētā politika esot orientēta uz PSRS pilsoņu politisko, ekono-misko tiesību un brīvību likvidē-šanu, ko tiem garantējo PSRS konstitūcija un starptautiskās

Opozīcijas deputāti tiekas politiskās izglītības namā Rīgā. Foto — Boris Kolesņikovs, LETA

tiesības, teikts pieņemtājā paziņojumā.

Tāpēc asambleja izteicās par nepieciešamību sasaukt ārpus savas nacionālās un administra-tīvās teritorijas dzīvojošo PSRS pilsoņu kongresu, lūgt PSRS AP atbalstīt šo ideju un pieprasā PSRS valsts varas struktūram garantēt Baltijas republikās dzī-vojošo savienības pilsoņu pār-stāvēniecību PSRS valsts varas struktūrās.

«Mēs baidāmies, ka likumsa-kašariga notikumu attīstība pri-mām kārtām ekonomikā nove-dīs pie trešās tautas kustību kri-zaes Baltijā, kura tāpat kā divas iepriekšējās janvārī un pavasarī tika atrisinātas, saasinot un de-stabilizējot situāciju,» preses konfe-rencē izteicās S.Buka, LR AP frakcijas *Līdzības* deputāts. Radikālo spēku aktivizēšanas paredzēja arī frakcijas vadītājs S.Dimānis. Konkrēti Latvijā tādas kustības kā LNNK un pilsoņu komitejas šobrīd aktīvi vērstoties pret AP un valdību, cenšoties noskaņot vienu pret otru. «Mē-ginot iziet no pašreizējās krīzes, valdība neizbēgami meklēs reā-tiskas ceļus un, neskatoties uz pa-rlamenta aizliegumu, slēgs eko-nomiskās vienošanās ar citām republikām, kas kopumā novedīs pie savienības ekonomiskā nolī-guma. Tas izprovocēs radikālos spēkus aktīvai darbībai un varas pārņemšanai,» intervijā *Dienai* secināja S.Dimānis, pieļaujot iespēju, ka šī varas pārņemšana uz relatīvi neilgu laiku varētu notikt jau šogad.

Nugis sarunas vērtē pozitīvi

Tallina, 19.aug. (BNS)

Igaunijas delegācijas vadītājs sa-runām ar PSRS Igaunijas parla-menta spikers U.Nugis pozitīvi novērtējis piektdien notikušo PSRS un Igaunijas delegāciju tikšanos. U.Nugis domā, ka tikšanās notika, pateicoties tam, ka PSRS delegācija neizvirzīja jau-tājumus, kuri bija izteikti tās va-dītāja N.Lavjorova telegrammā. Telegrammu igauņu puse saņē-ma pāris dienu pirms tikšanās. «Telegrammas saturs bija ulti-matīvs,» teica Igaunijas delegā-cijas vadītājs, «un tas varēja kļūt par sarunu pārtraukšanas iemeslu.» U.Nugis intervijā *BNS* korespondentam pastāstīja, ka

telegrammā N.Lavjorovs piepra-sījis, lai sarunu laikā Igaunijas presē un parlamentā netūtu ap-spriests jautājums par to, kā Igaunija iekļauta PSRS sastāvā; lai Igaunija atturētos no pilnīgas neatkarības pasludināšanas, anulētu visus aktus, kas ierobežo krievu nacionalitātes cilvēku tiesības; lai tautas deputāti no Igaunijas atsātu savu darbību PSRS Augstākajā Padomē; lai Igaunijas parlaments izskatītu M.Gorbačova aicinājumu «ne-pievienojos republiku» parla-mentiem apspriest savienības li-gumu.

Notikušajās sarunās puses apmainījās viedokļiem par PSRS

PSRS nepalīdz izmeklēšanā

Viļņa, 19.aug. (BNS)

Lietuvas ģenerālprokurora vietnieks G.Norkūns, pagājušās nedēļas beigās uzstājoties brīnīgā Lietu-vas parlamentā, vēlreiz izteica apvainojumu PSRS tiesību sar-gājošajiem orgāniem par to, ka to apsoltā palīdzība Mediniku slepkavības izmeklēšanā jopro-jām paliek tikai formāla dekla-rācija. Viņš izteicās, ka pēc pirmās noziedzuma vietas apskates radās versija, ka septiņu muit-nieku nogalināšana ir *OMON* roku darbs. Tomēr PSRS Proku-ratūras pārstāvji atteikušies veikt

nopietnu omoniešu noprinātāšu-ņu viņu bāzē. Kā *Diena* jau in-formēja, arī omoniešu ierocū pārbaude tika izdarīta tikai daļēji, jo *OMON* apbruņojumā ir arī oficiāli neregistrēti ieroci un munīcija.

PSRS Prokuratūras izmeklē-tāji neizpildīja lietuviešu kolēģu rīkojumu savākt omoniešu foto-grāfijas, lai parādītu tās liecinie-kiem, apskatīt omoniešu auto-transportu, rast iespēju Lietuvas Prokuratūras pārstāvjiem nopro-tināt omoniešus.

G.Norkūns pastāstīja, ka lie-

tuviešu izmeklētāji izskata arī versiju par grupas *Melnie eņģeļi* (grupu veido lietuviešu naciona-litātes cilvēki) iespējamo pieda-līšanos Mediniku slepkavībā. Ir ziņas, ka šajā grupā ietilpst vai-rāki bijušie Valsts aizsardzības departamenta līdzstrādnieki. Prokurors paziņoja, ka šis versi-jas pārbaude ir objektīva nepie-ciešamība, jo jāpārbauda visas versijas.

G.Norkūns paziņoja, ka patla-ban vēl nav praktiski nekādu vienīgā dzīvi palikušā muitnieka T.Šerna liecību.♦

PSRS Aplenkums turpinās

Erevāna, 19.aug. (BNS — Interfax)

Pārrunas starp PSRS iekšējā karaspēka vadību un ar-mēņu pašaisardzības spēkiem nav devušas nekādus rezultātus. Kalnu Karabahas Mardakertas rajona Aterkas ciema pašaisar-dzības vienība joprojām tur gūstā vairāk nekā 40 PSRS iekšējā ka-raspēka karavīrus. Lai karavīrus atbrīvotu, tiek pieprasīta visu ie-riekšī sagūstīto armēņu atbrīvoša-na.

23 no Aterkas ciemā esošajiem karavīriem ķīlniekiem sa-gūstīja ciema sieviešu pašaisar-dzības vienība.

Vēstulē PSRS no Krievijas va-dības šī vienība un Aterkas ciema karavīru māšu komiteja paziņo, ka karavīru sagūstīšana bija ārkārtējs solis. «Tautas pacietība ir beigusies! Šodien par ķīlniekiem ir kļuvuši tie, kuri ar omoniešu palīdzību pārvērtušies par var-darbības ieroci.» Armēņu sievie-

tes pieprasa atbrīvot vienu, kuri tiek turēti Azerbaidžāņu cietu-mos. Viņas apsūdzības, ka padomju karavīriem nekas nenot-iks. Taču, ja armija uzsāks triecienuzbrukumu ciemam, sievie-ties apsūdzības uzspriecināt sevi kopā ar ķīlniekiem.

Konflikta vieta ieradies PSRS IeM iekšējā karaspēka štāba priekšnieks ģenerālmajors V.Starikovs.

Sarunas ar pašaisardzības spēkiem vada Azerbaidžānas KP CK otrais sekretārs V.Poljančko, bijušais Nadžibulas padomnieks Afganistānā. Viņam un V.Stari-kovam radusies domstarpības, vai uzsākt triecienuzbrukumu cie-mam, vai nē. Poljančko ir «par» triecienuzbrukumu.

Armēņu pašaisardzības spē-ki pieprasa atbrīvot sagūstītos armēņus, kuri tiek turēti Azer-baidžāņu cietumos; pārtraukt arestēto armēņu nosūtīšanu uz

azerbaidžāņu cietumiem; pār-traukt pasu režīmu pārbaudes, kā arī noņemt visus armijas pos-teņus starp armēņu ciemiem Karabahā.

Kā zināms, atbildot uz šim prasībām, militārpersonas izvīr-ziya ultimātu: ja gūstekņi netiks atbrīvoti, ciems tiks «noslaucīts no zemes virsma».

Kalnu Karabahā ieradušies KPFSR tautas deputāts A.Šabads un PSRS tautas deputāts, vissavienības apvienības *Sčit* pārstāvis pulkvedis V.Smīrnovs, Krievijas karavīru māšu komitejas pārstā-ve. Viņi nolēmuši piedalīties sa-runās par ķīlnieku atbrīvošanu. V.Smīrnovs ticies ar ķīlnie-kiem,kuri viņam paziņojuši, ka vienīgais no kā viņi baidās, ir tas, ciemu mēģinās iegūt triecien-

Aplenkajā Aterkas ciemā at-rodas Armēnijas AP Aizsardzības un iekšlietu komisijas priekšsē-dētājs V.Sarkisjans.♦

Jelčins un Nazarbajevs vienojas Alma—Atā

Alma—Ata, 19.aug. (BNS—Interfax)

Sestdien Alma—Atā Krievijas prezidents B.Jelčins un Kazahijas presi-dents N.Nazarbajevs apmainīja ar līguma ratifikācijas dokumen-tiem. Pats līgums tika parakstīts pagājušajā gadā Maskavā. B.Jel-cins šo notikumu komentēja se-kojoši: «Krievija ir Eirāzijas valsts, tai ir dziļas saknes Āzijā un tādēļ šim virzienam būs liela nozīme mūsu ārpolitikā.»

Abi prezidenti parakstīja ko-pīgu paziņojumu *Par vienu ekonomisko telpu*, bet premjeri vienošanos par ekonomisko sa-darbību 1992.gadā. Lai apsprie-ctu visas problēmas, kas saistītas ar vienotās ekonomiskās telpas izveidošanu, Jelčins un Nazarbaj-evs iesaka visu republiku vadītājiem saskaņot vietu un laiku, lai sarīkotu visu 15 suverēno re-publiku vadītāju darba tikšanos.

Ieteikts izstrādāt (minētās tiks-nāms ietvaros) visu republiku ekonomiskās vienošanās kon-cepciju un izveidot starptautisku ekonomisko padomi tūdaļ pēc savienības līguma (SL) pa-rakstīšanas.

Abas puses izteica pārliecību, ka Krievija ir jāsaglabā kā vien-o-ta federatīva valsts, jo tas ir nepieciešams noteikums Savieni-bas saglabāšanai. «KPFSR sav-tāvā ietilpstošo republiku SL parakstīšana var kļūt par dzirk-steli, kura iedegs starptautiskos konfliktus,» teica B.Jelčins.

Preses konferencē pēc pa-maināras ar ratifikācijas dokumen-tiem Krievijas līderis teica, ka, visticamāk, Tatārija nepiedalīsies SL parakstīšanā 20.augustā, taču abām pusēm pieņemama lēmu-ma meklējumi turpināsies. «Līdz 10.oktobrim, kad par-dzēts beigt SL parakstīšanas procedūru, mēs kopīgi meklēsim līguma parakstīšanas formulu,» Tatārijas prezidentu N.Saimijevu

ratstīšanas.

Alma—Atā parakstīts arī ko-pīgs paziņojums *Par garantijām suverēno valstu savienības stabilitātei*. Tajā Krievijas Federācijas un Kazahijas teritoriālā veseluma saglabāšana atzīta par «svaigāko garantiju, lai novērstu valsts un to veidojošo subjektu katastro-fisko dezintegrāciju».

Abas puses izteica pārliecību, ka Krievija ir jāsaglabā kā vien-o-ta federatīva valsts, jo tas ir nepieciešams noteikums Savieni-bas saglabāšanai. «KPFSR sav-tāvā ietilpstošo republiku SL parakstīšana var kļūt par dzirk-steli, kura iedegs starptautiskos konfliktus,» teica B.Jelčins.

Preses konferencē pēc pa-maināras ar ratifikācijas dokumen-tiem Krievijas līderis teica, ka, visticamāk, Tatārija nepiedalīsies SL parakstīšanā 20.augustā, taču abām pusēm pieņemama lēmu-ma meklējumi turpināsies.

«Līdz 10.oktobrim, kad par-dzēts beigt SL parakstīšanas procedūru, mēs kopīgi meklēsim līguma parakstīšanas formulu,» Tatārijas prezidentu N.Saimijevu

citēja B.Jelčins.

B.Jelčins un N.Nazarbajevs izteica aicinājumu PSRS presi-dentam M.Gorbačovam — pal-dzēt atrisināt armēņu Azerbaidžāņu konfliktu. Prezidenti iesaka rīkot Armēnijas un Azerbaidžānas vadītāju pārrunas ar M.Gorbačova piedalīšanos. Paši viņi ir gatavi kļūt par pierpemo lēmumu izpildīšanas starniekiem un garantiem.

B.Jelčins un N.Nazarbajevs uzskata, ka ir jāatceļ M.Gorba-čova dekrēts, kas apturēja Kalnu Karabahas konstitucionālo varas orgānu darbību. «Nekavējoties jāpārtrauc jebkādas Padomju ar-mijas funkcijas, izņemot naidīgo pušu noskāršanu konflikta zonā. Nav pieļaujams izmantot Pa-domju armiju pasu režīma pār-baudē, bruņoto formējumu at-brūņošana, kā arī vienas vai otras puses organizēto apdzīvoto vietu kontrolē. Armijas ierocū (īpaši smagā apbruņojuma) nodošana abu republiku Iekšlietu ministri-jām kategoriski jāizliež.♦» pazi-ņoja Kazahijas un Krievijas li-deri.♦

Alksnis nebūs gubernators

Jānis Motīvans, Dienas korespondents Maskavā

Moskava, 19.aug. Juglā ie-vēlētais PSRS tautas deputāts Viktors Alksnis atsakās no Vla-dimira Žirinovska piedāvātā «go-da» kļūt par Baltijas gubernatoru. *To Dienai* apliecināja pats V.Alksnis,kurš tikko atgriezies no atvaļinājuma Karēlijā un par V.Žirinovska iecerēm vēl nebija lasījis. «Vai tad viņš jau kļuvis

par prezidentu, ka tik naski dala amatus?» ar ironiju teica V.Alk-snis, «kats var izteikt savas do-mas, arī Žirinovskis, bet es tādas gubernas neatzistu. Viņa piedāvājums man nav pieņemams.»

Diena jau ziņoja, ka maska-vietīsis V.Žirinovskis, kurš grib padalīties PSRS prezidenta vē-lēšanās kā kandidāts, prognozē

sev labus rezultātus un jau dala valsti. Par trīju Baltijas valstu un Baltkrievijas apvienošana Balti-jas guberņā topošais kandidāts runājis Tallinā. *Dienas* korespondents sazinājās ar V.Žirinov-ska štābu un no godkārigā kan-didāta palīga uzzināja, ka Tallinā tā patiešām runāts, teiktāis nav žurnālistu izdomāts.♦

Dziļās skumjās paziņojam, ka 16. augustā traģiskā nāvē miris mūsu mīļais dēls un brālis
† **Martiņš Rengarts** (dzim. 1974.g. 18. maijā).
Par apbedīšanu zvanīt pa tālr. 7—54271.
Māte, tēvs, māsa.

Latvijas Advokātu kolēģijas prezidijis un Rīgas 3.juridiskā konsultācija dziļās sērās paziņo, ka 15.augustā miris ilggadējs Rīgas 3.juridiskās konsultācijas advokāts
† **Jānis Sveķis**,
un izsaka līdzjūtību piederīgajiem.
Ziņas par apbedīšanu pa tālr.377437.